

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/146/2024
Identifikačné číslo spisu: 6119466716
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6119466716.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovaným 1/ H. R., narodenej XX. Z. XXXX, G. R., V. XX, a 2/ B. R., narodenému XX. K. XXXX, G. R., V. XX, o zaplatenie 7.066,11 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. VK-2Csp/31/2020, pôvodne na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 2Csp/31/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. novembra 2022 sp. zn. 11CoCsp/21/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 2Csp/31/2020-359 zo dňa 29. marca 2022 žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že dňa 24.06.2011 bola medzi právnym predchodcom žalobcu, Slovenskou sporiteľňou, a.s., Bratislava a žalovaným 1/ a 2/ uzavretá zmluva o splátkovom úvere č. 0392791410, v ktorej je uvedená výška úveru 10.000 eur, druh úveru: spotrebný úver na čokoľvek, typ a výška úrokovej sadzby: fixná do splatnosti, 15,90% ročne, s úrokom z omeškania 5% ročne, spôsobom poskytnutia úveru jednorázovo bezhotovostne, so spracovateľským poplatkom 239 eur uhradeným pri uzatváraní úverovej zmluvy z prostriedkov úveru, poplatku za správu úveru 2,99 eura mesačne, poplatkom za upomienku 25 eur, výškou splátky a splatnosti od prvého čerpania úveru vo výške 33,91 eura mesačne k poslednému dňu kalendárneho mesiaca; od 25.07.2011 vo výške 188,61 eura mesačne k 25. dňu v kalendárnom mesiaci, počte splátok 96 od 25.07.2011 a konečnou splatnosťou úveru 25.06.2019. Ročná percentuálna miera nákladov predstavovala 18,87 %, priemerná hodnota RPMN 12,52 %, celková čiastka spojená s úverom 18.378,30 eura, ručenie resp. poistenie nebolo vyžadované. Okresný súd zároveň zistil, že právny

predchodca žalobcu žalovaným 1/ a 2/ adresoval výzvy zo dňa 24.04.2017, v ktorých im oznámil, že sú v omeškaní so splácaním pohľadávky ku dňu 23.04.2016 (chyba v písaní, správne malo byť 23.04.2017) vo výške 3.020,13 eura a vyzval ich na uhradenie dlžnej sumy do 15 dní od doručenia výzvy. Listinné doklady preukazujúce doručenie týchto výziev žalovaným 1/ a 2/ žalobca nepredložil; žalovaná potvrdila, že výzvy im boli riadne doručené. Listom zo dňa 19.06.2017 právny predchodca žalobcu žalovaným 1/ a 2/ oznámil, že nastal prípad porušenia v zmysle bodu 8.1 písm. a) produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne, a.s. s účinnosťou od 01.01.2017 a oznámil im, že banka vyhlásila ku dňu 16.06.2017 mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy. Oznámenia boli žalovaným 1/ a 2/ doručené dňa 26.06.2017. Skutkovým zistením okresného súdu bolo zistenie, že zmluvou o postúpení pohľadávok č. 0217/2019/CE zo dňa 22.03.2019 Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava pohľadávku voči žalovaným 1/ a 2/ postúpila žalobcovi. Z prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok vyplýva, že zostatok pohľadávky ku dňu postúpenia bol 8.408,61 eura spolu s príslušenstvom. Právny zástupca žalobcu na výzvu súdu oznámil, že žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25.05.2017.

1.2. Okresný súd sa zaoberal aktívnou vecnou legitimáciou žalobcu a platnosťou zosplatenia pohľadávky. Zdôraznil, že vrátenie spotrebiteľského úveru bolo dohodnuté v splátkach, ktoré žalovaní nesplácali riadne a včas v zmysle zmluvy. Podmienky na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru definuje ustanovenie § 53 ods. 9 v spojení s ustanovením § 565 Občianskeho zákonníka; tieto musia byť splnené kumulatívne pre platné a zákonné zosplatenie pohľadávky. Z ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vyplýva, že vyžaduje pred zosplatením úveru výzvu veriteľa adresovanú a doručovanú dlžníkovi s upozornením na aktuálny dlh a s výslovným upozornením na možnosť veriteľa požadovať zaplatenie celého zvyšku dlhu naraz z dôvodu neplnenia si povinnosti dlžníka. Právo na jednorazové splatenie celej neuhradenej pohľadávky má veriteľ najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky spotrebiteľa. Zároveň z ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Právo podľa § 53 ods.9 Občianskeho zákonníka môže veriteľ vykonať len po uplynutí zákonnej lehoty a za predpokladu, že omeškanie s uvedenou splátkou, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní viac ako tri mesiace, trvá. Vyžaduje sa, aby veriteľ v lehote nie kratšej ako 15 dní, upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva. Z uvedeného okresný súd vyvodil, že veriteľ je časovo limitovaný využitím práva na zosplatenie do splatnosti tej splátky, ktorá nasleduje po uplynutí troch mesiacov od nezaplatenia splátky. V uvedenej lehote musí veriteľ právo na zosplatenie uplatniť, inak jeho právo zaniká.

1.3. Uvedené právne východiská okresný súd uplatnil na prejednávajúcu vec a zistil, že žalobca predložil výzvu zo dňa 24.04.2017 s upozornením, že ak do 15 dní od doručenia výzvy nedôjde k úhrade dlžnej sumy, bude veriteľ oprávnený úver zosplatiť. Ak právny predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť dňa 19.06.2017, uvedený postup nebol v súlade s ustanovením § 565 Občianskeho zákonníka. Okresný súd v tomto smere vychádzal aj z tvrdenia žalobcu, že k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky došlo pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25.05.2017. Ak splátka splatná dňa 20.05.2017 mala spôsobiť zosplatenie, s poukazom na ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka mohol veriteľ zosplatiť úver až dňa 20.09.2017, a teda tri mesiace od uplynutia tejto splátky. Vo vzťahu k aktívnej legitimácii okresný súd zdôraznil, že k platnému zosplateniu nedošlo a z toho dôvodu s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. nemohol pôvodný veriteľ postúpiť platne pohľadávku na žalobcu. Z uvedeného dôvodu okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania okresný súd aplikoval ustanovenie § 255 ods.1 a § 256 Civilného sporového poriadku.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24. novembra 2022 sp. zn. 11CoCsp/21/2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Z obsahu spisu je zrejmé, že k Oznámeniu o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru došlo listom zo dňa 19.6.2017, a to ku dňu 16.6.2017; oznámeniu o mimoriadnej splatnosti úveru predchádzala výzva zo

dňa 24.4.2017. Ak dodávateľ uplatnil právo na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru a ak postupoval v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, mohol tak urobiť len pre splátku, s ktorou bol žalovaný v omeškaní najmenej tri mesiace (môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky). Ak žalobca výslovne vyhlásil, že k zosplatneniu pristúpil kvôli nezaplateniu splátky splatnej dňa 25.5.2017, určil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre posúdenie platnosti zosplatnenia pohľadávky; k zosplatneniu (16.6.2017) došlo do splatnosti nasledujúcej splátky (25.6.2017); od splatnosti splátky a omeškania s jej zaplatením však nedošlo k uplynutiu troch mesiacov. Z uvedeného pre odvolací súd vyplýva, že k zosplatneniu úveru nedošlo postupom súladným s ustanovením § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že dlžníci boli v omeškaní nielen so zaplatením splátky splatnej dňa 25.5.2017, ale aj predchádzajúcich splátok, a to už od splátky splatnej dňa 25.9.2014. Bolo právom, nie povinnosťou veriteľa pre omeškanie dlžníka so zaplatením splátok pristúpiť k zosplatneniu celého úveru; ak výslovne vyhlásil, že k zosplatneniu pristúpil pre nezaplatenie splátky splatnej 25.5.2017, sám určil relevanciu takéhoto právneho úkonu z hľadiska jeho platnosti. Ak v danom prípade veriteľ až v súdnom konaní výslovne uviedol, pre ktorú nezaplatenú splátku k zosplatneniu pristúpil, z neho tvrdeného skutkového stavu v tejto otázke musel súd vychádzať. Nakoľko však z vyššie uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k splátke splatnej dňa 25.5.2017 do zosplatnenia pohľadávky nedošlo k uplynutiu troch mesiacov od splatnosti nezaplatenej splátky, zosplatnenie bolo neplatné pre rozpor práve s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

2.2. Následkom neplatného zosplatnenia pohľadávky je s poukazom na § 17 zákona č.129/2010 Z.z. konštatovanie o neplatnom postúpení pohľadávky na žalobcu. Odvolací súd uzavrel, že sa pohľadávka platne nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti úveru a zároveň k postúpeniu pohľadávky (22.3.2019) došlo pred termínom konečnej splatnosti úveru, ktorým je 25.6.2019. K postúpeniu pohľadávky tak došlo pred termínom konečnej splatnosti úveru; predčasné zosplatnenie úveru preukázané nebolo. Ak pohľadávku nebolo možné postúpiť z dôvodu nesplnenia podmienok ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č.129/2010 Z.z., jej postúpenie inému subjektu je v priamom rozpore s ustanovením zákona a teda je neplatné s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka. Záver súdu prvej inštancie o absencii aktívnej vecnej legitímácii žalobcu tak nie je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia. Uvedený záver je samostatným dôvodom pre zamietnutie žaloby bez ohľadu na ďalšiu (podpornú) argumentáciu súdu prvej inštancie; rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, uplatniac si náhradu trov konania.

3.1. Podľa dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - a to otázky, či je strana sporu povinná svoj nárok právne kvalifikovať a na to nadväzujúcej právnej otázky, či je len na základe nesprávnej právnej kvalifikácie veci stranou sporu (konkrétne ohľadne výkladu ust. § 53 ods. 9 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) v spojení s ust. § 565 OZ v otázke, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ) možné žalobu žalobcu zamietnuť. Poukazujúc na rozhodnutie 5Cdo/196/2009 dovolací súd pristupuje v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe k danej právnej otázke tak, že žiadna zo strán sporu nie je povinná svoj nárok právne kvalifikovať, pričom je však zároveň oprávnená uviesť svoj právny názor. Právnym názorom strany sporu však súd rozhodne nie je viazaný - práve naopak, súd je povinný vec posúdiť aj odlišne, ak na základe právneho názoru strany sporu nemožno dospieť k zákonom predpokladaným právnym následkom. Poukazujúc na rozhodnutia 5Cdo/224/2021 a 4Cdo/132/2021 žalobca v konaní vyslovil svoj právny názor ohľadne otázky, ktorá splátka je tou splátkou, pre ktorú bol veriteľ oprávnený v prejednávacom prípade vyhlásiť mimoriadnu splatnosť

pohľadávky (resp. pre nesplnenie ktorej splátky tak podľa právnych predpisov urobil). Krajský súd túto právnu otázku vyriešil v priamom rozpore s vyššie citovanou ustálenou praxou dovolacieho súdu, pretože uzavrel, že pokiaľ žalobca vyhlásil (uviedol teda svoj právny názor), že „...k zosplateniu pristúpil kvôli nezaplateniu splátky splatnej dňa 25.5.2017, určil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre posúdenie platnosti zosplatenia pohľadávky; k zosplateniu (16.6.2017) došlo do splatnosti nasledujúcej splátky (25.6.2017); od splatnosti splátky a omeškania s jej zaplatením však nedošlo k uplynutiu troch mesiacov(...) ak výslovne vyhlásil, že k zosplateniu pristúpil pre nezaplatenie splátky splatnej 25.5.2017, sám určil relevanciu takéhoto právneho úkonu z hľadiska jeho platnosti.“ Krajský súd tak v rozpore s ustálenou praxou dovolacieho súdu posudzoval platnosť zosplatenia na základe vyhodnotenia právneho posúdenia veci jednou zo strán sporu, avšak vôbec nevzal do úvahy, že strany sporu majú povinnosť uviesť len skutkové tvrdenia, pričom právne posúdenie je už výhradne vecou súdu. V tejto súvislosti je pre úplnosť nevyhnutné uviesť, že vyriešenie, pre nesplnenie ktorej zo splátok sa stal dlh splatným pri využití práva podľa § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ je rozhodne otázkou právnou (vyplývajúcou práve z aplikácie ust. § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ) a preto vyslovenie právneho názoru strany sporu ohľadom riešenia tejto právnej otázky nemožno považovať za „určenie skutkového stavu“, ako podľa názoru žalobkyne nesprávne konštatoval krajský súd.

3.2. Podľa dovolateľky je pre posúdenie platnosti uplatnenia práva podľa § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ nepochybne potrebné vyhodnotiť, či v čase uskutočnenia tohto úkonu boli podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ splnené - a na základe toho právne uzavrieť (pričom právne závery prináležia výhradne súdu), či zosplatenie bolo, resp. nebolo platné. Podľa žalobkyne za žiadnych okolností nemožno považovať za správny taký postup súdu, kedy platnosť zosplatenia súd posudzoval na základe vyhodnotenia právneho posúdenia veci jednou zo strán sporu. Podľa žalobkyne boli v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti postupom splnené všetky podmienky, ktoré zákon vyžaduje pre platné zosplatenie úveru, v dôsledku čoho nemožno súhlasiť so závermi krajského súdu ohľadom toho, že by uplatnenie práva podľa ust. § 565 OZ malo byť neplatným právnym úkonom iba z toho dôvodu, že žalobca vyslovil právny názor, že k zosplateniu došlo s ohľadom na druhú vetu ust. § 565 OZ pre nezaplatenie inej splátky, než pre nezaplatenie ktorej k zosplateniu reálne (podľa názoru konajúcich súdov) došlo, napriek splneniu všetkých zákonných podmienok na jeho využitie (dohodnutie možnosti úver zosplatiť, pretrvávajúce omeškanie spotrebiteľov po dobu aspoň troch mesiacov a upozornenie spotrebiteľov na možné uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní), čo považuje žalobkyňa za absurdné a neprijateľné (a navyše za stavu, kedy rozhodovacia prax súdov v otázke, ktorá splátka je splátkou, pre ktorú nastáva zosplatenie, sa ani len nepribližovala jednotnosti). Je zrejmé, že v prípade, ak postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 16.06.2017 - toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 565 OZ a v súlade s aktuálnou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25.02.2017 (t. j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru predchádzala po dobu troch mesiacov a pre ktorej nezaplatenie mohol ako jedinej vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru) a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 53 ods. 9 OZ po omeškaní spotrebiteľov (žalovaných) s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, pričom spotrebiteľia (žalovaní) boli nesporne na toto oprávnenie veriteľa upozornení (podaním zo dňa 24.04.2017). Nesprávne označenie splátky, pre ktorú nastalo zosplatenie žalobcom nemôže v žiadnom prípade mať za následok (za predpokladu splnenia zákonných podmienok v zmysle ust. § 53 ods. 9 OZ) neplatnosť samotného zosplatenia, pretože práve súd je tým subjektom, ktorý má právne posúdiť platnosť zosplatenia, keďže právne posúdenie je vecou súdu a teda súd mohol (a mal) vec posúdiť aj odlišne. Súd mal podľa názoru žalobcu platnosť zosplatenia právne posúdiť a určiť, ktorá splátka bola tou splátkou, pre nezaplatenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa ust. § 565 OZ postupom (bez ohľadu na jej nesprávne označenie žalobcom) - a následne právne posúdiť, či táto splátka bola neuhradená a či boli splnené ostatné podmienky platnosti úkonu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti splátok dlhu. Súd podľa názoru žalobkyne pri posudzovaní platnosti zosplatenia postupoval prísne formalisticky a vôbec nezohľadnil konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu (po zohľadnení ktorých nemožno dospieť k inému záveru, ako k záveru platnosti zosplatenia úveru). Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ani len neoznačil tú splátku, pre ktorú podľa jeho názoru nastalo zosplatenie (uviedol iba, že to nie je tá splátka, ktorú označil žalobca) a svoje rozhodnutie presvedčivo a vyčerpávajúco neodôvodnil, čo naplňa znaky nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolačný súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

7. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.). Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. V danom prípade dovolateľka v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neoznačil tú splátku, pre ktorú podľa jeho názoru nastalo zosplatnenie (uviedol iba, že to nie je tá splátka, ktorú označil žalobca) a svoje rozhodnutie presvedčivo a vyčerpávajúco neodôvodnil.

10. Dovolačný súd k tomu uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľka preto neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

V tomto kontexte preto nemožno považovať fakt, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neoznačil tú splátku, pre ktorú podľa jeho názoru nastalo zosplatenie a uviedol iba, že to nie je tá splátka, ktorú označil žalobca, za taký zásadný nedostatok odôvodnenia rozhodnutia, ktorý by svojou intenzitou znamenal porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces.

11. Podstatným bolo, že súde nižších inštancií dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnili svoj záver o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, keď uviedli, že ak žalobca výslovne vyhlásil, že k zosplateniu pristúpil kvôli nezaplateniu splátky splatnej dňa 25.5.2017, určil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre posúdenie platnosti zosplatenia pohľadávky; k zosplateniu (16.6.2017) došlo do splatnosti nasledujúcej splátky (25.6.2017); od splatnosti splátky a omeškania s jej zaplatením však nedošlo k uplynutiu troch mesiacov. Z uvedeného podľa odvolacieho súdu vyplynulo, že k zosplateniu úveru nedošlo postupom súladným s ustanovením § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že dlžníci boli v omeškaní nielen so zaplatením splátky splatnej dňa 25.5.2017, ale aj predchádzajúcich splátok, a to už od splátky splatnej dňa 25.9.2014. Bolo právom, nie povinnosťou veriteľa pre omeškanie dlžníka so zaplatením splátok pristúpiť k zosplateniu celého úveru; ak výslovne vyhlásil, že k zosplateniu pristúpil pre nezaplatenie splátky splatnej 25.5.2017, sám určil relevanciu takéhoto právneho úkonu z hľadiska jeho platnosti. Následkom neplatného zosplatenia pohľadávky je s poukazom na § 17 zákona č.129/2010 Z.z. konštatovanie o neplatnom postúpení pohľadávky na žalobcu. Odvolací súd uzavrel, že sa pohľadávka platne nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti úveru a zároveň k postúpeniu pohľadávky (22.3.2019) došlo pred termínom konečnej splatnosti úveru, ktorým je 25.6.2019. K postúpeniu pohľadávky tak došlo pred termínom konečnej splatnosti úveru; predčasné zosplatenie úveru preukázané nebolo. Ak pohľadávku nebolo možné postúpiť z dôvodu nesplnenia podmienok ustanovenia § 17 ods.1 zákona č.129/2010 Z.z., jej postúpenie inému subjektu je v priamom rozpore s ustanovením zákona a teda je neplatné s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka.

12. Podľa dovolacieho súdu tak odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov obsahujú dostatočne jasné a zrozumiteľne formulované dôvody zamietnutia žaloby žalobkyne z dôvodu nedostatku jej aktívnej vecnej legitímácie pre neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorou bola postupovaná nesplatná pohľadávka žalovaných ako spotrebiteľov.

13. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, a je zrejme, ako a z akých dôvodov meritorne (rozsudkom) vo veci samej rozhodol. A keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vytvára v spätosti s rozhodnutím súdu prvej inštancie organickú a kompletizujúcu jednotu, jeho odôvodnenie spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Podstatou dovolacej argumentácie žalobkyne bol nesúhlas s právnym posúdením veci odvolacím súdom, teda dovolací dôvod podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k tomuto dôvodu dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru

dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, sudy by rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

15. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolací dôvod preto dovolateľ musí vymedziť tak, že uvedie, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť práve tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda takú právnu otázku, ktorej riešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie veci.

17. Dovolateľka formulovala dovolaciu otázku tak, či je strana sporu povinná svoj nárok právne kvalifikovať a na to nadväzujúc, či je len na základe nesprávnej právnej kvalifikácie veci stranou sporu (konkrétne ohľadne výkladu ust. § 53 ods. 9 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) v spojení s ust. § 565 OZ v otázke, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ) možné žalobu žalobcu zamietnuť. Dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu nespočívalo na závere, že žalobkyňa bola povinná svoj nárok právne kvalifikovať, ale na závere, že žalobkyňa bola povinná preukázať platné zosplatenie poskytnutého úveru, čoho podmienkou je špecifikácia splátky, pre ktorú k zosplateniu došlo.

18. Dovolací súd nezistil, že by vo vzťahu k tejto otázke ku dňu vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tá sa však postupne sformovala v čase po vyhlásení napadnutého rozsudku a po podaní dovolania v tejto veci.

19. Hoci rozhodovacia prax dovolacieho súdu v tejto otázke nebola úplne jednotná, nevznikla potreba riešenia tejto otázky veľkým senátom v zmysle § 48 CSP, poukazujúc na závery rozhodnutia Ústavného súdu SR v uznesení z 13. marca 2025 sp. zn. III. ÚS 157/2025 (v bodoch 17. a 18. odôvodnenia), keď konštatoval, že najvyšší súd v uznesení z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022 primárne neriešil otázku, či vo výzve pred zosplatením musí byť konkretizovaná omeškaná splátka, len sa jej na okraj dotkol (obiter dictum) popri konštatácii dôvodnosti nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia; nešlo teda o rozhodnutie o právnej otázke podľa § 421 ods. 1 CSP, ale o vade zmatečnosti podľa § 420 CSP. To isté podľa ústavného súdu platí aj pre uznesenie najvyššieho súdu z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022, keď „nemožno dospieť k záveru, že by v tomto rozhodnutí najvyšší súd popri riešení nosnej otázky, ktorou bol začiatok plynutia premlčacej lehoty predčasne zosplateného spotrebiteľského úveru, záväzne vyriešil aj otázku, či pod sankciou neplatnosti musí byť v oznámení o zosplatení konkretizovaná omeškaná splátka“. Aj v uvedenom rozhodnutí najvyšší súd právny názor o nadbytočnosti konkretizácie omeškanej splátky vo výzve či oznámení o zosplatení vyslovil len ako protiargument k nie rozhodujúcej argumentácii dovolateľov o špecifikácii omeškanej splátky ako podmienky platnosti zosplatenia. Tieto len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory senátov najvyššieho súdu, hoci sú súčasťou odôvodnení rozhodnutí, nemožno podľa ústavného súdu považovať za záväzné právne názory, keďže nimi neboli riešené otázky, bez vyriešenia ktorých by dané veci nebolo možné rozhodnúť.

20. Judikátorne relevantným rozhodnutím, v ktorom sa najvyšší súd výslovne zaoberal otázkou nutnosti špecifikácie omeškanej splátky v zosplatení úveru, ako dovolacím dôvodom podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP, teda ako zásadnou právnou otázkou, ktorá bola podstatná

pre rozhodnutie vo veci, je uznesenie z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022. Toto uznesenie bolo zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 34/2025 s právnou vetou v znení: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“ Právne vety („judikáty“) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky tvoria základ ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V preskúmvanej veci odvolací súd rozhodol v súlade s uvedenou právnou vetou, teda sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (hoci táto prax bola ustálená až po rozhodnutí odvolacieho súdu).

21. Vyššie uvedený právny záver bol ďalej rozvinutý v rozhodnutí z 9. júla 2025 sp.zn. 9Cdo/98/2023 o podrobnejšiu argumentáciu. Dovolací súd zdôraznil, že v prípade zmluvy o pôžičke alebo úvere je odklad splatnosti dlhu, jeho rozdelenie na splátky súčasťou špecifického plnenia veriteľa, resp. pojmovým znakom zmluvy. Preto je predčasné zosplatnenie funkčne ekvivalentné s trvalým vyviazaním sa veriteľa z povinnosti splniť záväzok. Ak má mať takýto účinok jednostranný prejav vôle veriteľa, musia existovať dostatočne závažné, zmluvou predvídané (§ 565 Občianskeho zákonníka) dôvody a takýto prejav vôle musí tieto dôvody dostatočne určito špecifikovať. Súdny dvor v rozsudku z 26. januára 2017 vo veci C-421/14 Banco Primus okrem iného stanovil, že „pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nespĺnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru“. Takýmto prostriedkom na odvrátenie účinkov predčasného zosplatnenia úveru v slovenskom právnom poriadku je najmä povinné upozornenie pred zosplatnením úveru, ustanovené v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Ak však má mať spotrebiteľ skutočne účinnú možnosť odvrátiť predčasné zosplatnenie, mal by presne vedieť, ktorú splátku, prípadne jej časť a v akej výške má zaplatiť, aby predčasnemu zosplatneniu predišiel. Následne, v prípade nezaplatenia tejto splátky alebo jej časti môže pri zachovaní princípu primeranosti dôjsť k predčasnemu zosplatneniu dlhu. Vzhľadom na už vyššie uvedenú závažnosť takéhoto jednostranného právneho úkonu, keď sa ním de facto ukončuje úverovanie spotrebiteľa, ktoré tvorilo podstatu zmluvného vzťahu, musí byť aj tento jednostranný úkon dostatočne určitý, teda musí obsahovať údaj o tom, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky k zosplatneniu dochádza.

21.1. Dovolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovoľateľky, že určenie splátky, pre ktorú došlo k predčasnemu zosplatneniu, je otázkou právneho posúdenia. Určenie (označenie) splátky, pre nezaplatenie ktorej veriteľ uplatňuje právo na predčasné zosplatnenie celého dlhu, je výlučne skutkovou otázkou - je to jednoznačne veriteľ, kto sa rozhodne, či právo na predčasné zosplatnenie využije, kedy a za akých skutkových okolností ho využije. Ide o jeho subjektívne rozhodnutie, ktoré však musí aj navonok manifestovať a primerane odôvodniť. Teda len veriteľ môže v zosplatňujúcom úkone ako skutkovú otázku označiť tú konkrétnu splátku, pre nezaplatenie ktorej sa on sám rozhodol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

21.2. Okrem toho Súdny dvor v rozsudku z 9. novembra 2023 vo veci C-598/21 Všeobecná úverová banka konštatoval, že pokiaľ sa ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka neuplatnia v spotrebiteľských zmluvách automaticky, ale pre ich uplatnenie je potrebná dohoda medzi účastníkmi konania, potom takáto dohoda o možnosti predčasného zosplatnenia úveru nepredstavuje zmluvnú podmienku, ktorá „odráža závažné zákonné alebo regulačné ustanovenia“ v zmysle článku 1 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a

preto podlieha preskúmaniu jej prijateľnosti v zmysle citovanej smernice (body 67. až 71. odôvodnenia rozsudku vo veci C-598/21). Vo výroku toho istého rozsudku následne Súdny dvor poskytol výklad smernice 93/13/EHS v spojení s Chartou základných práv Európskej únie v tom zmysle, že ich ustanovenia „bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súdne preskúmanie nekalej povahy klauzuly o predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere nezohľadňuje proporcionality možnosti priznanej predajcovi alebo dodávateľovi uplatniť právo, ktoré mu vyplýva z tejto klauzuly, s ohľadom na kritériá súvisiace najmä so závažnosťou nesplnenia zmluvných povinností zo strany spotrebiteľa, takých ako výška splátok, ktoré neboli splatené vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy, ako aj s možnosťou, že uplatnenie uvedenej klauzuly povedie k tomu, že predajca alebo dodávateľ môže pristúpiť k vymáhaniu súm dlžných na základe tejto klauzuly predajom rodinného obydľia spotrebiteľa v mimosúdnom konaní“. Z uvedeného je zrejmé, že vnútroštátne súdy by mali podrobiť zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmluvách o možnosti predčasného zosplatenia úveru alebo pôžičky kontrole neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a to najmä s prihliadnutím na proporcionality, teda rozsah nezaplatených splátok vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy. Kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok je pritom vždy abstraktná, teda nie je podstatné, za akých konkrétnych okolností veriteľ danú zmluvnú podmienku aktivoval, podstatné je len to, či samotné znenie tejto podmienky obsahuje uvedené kritériá proporcionality. Neprijateľnú zmluvnú podmienku nemožno dodatočne modifikovať (C-618/10). Zmluvná podmienka, v ktorej je možnosť predčasného zosplatenia úveru tak široko formulovaná, že umožňuje banke vyhlásiť mimoriadnu splatnosť v prípade akéhokoľvek porušenia zmluvy spotrebiteľom, môže byť považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

22. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že právne posúdenie rozhodujúcej právnej otázky platnosti zosplatenia predmetného úveru a s tým súvisiacej otázky danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne odvolacím súdom v danom prípade bolo v súlade s vyššie prezentovaným ustáleným právnym názorom dovolacieho súdu, publikovaným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, a nepredstavovalo tak odklon od ustálenej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ani nešlo o riešenie otázky, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, prípadne je dovolacím súdom riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP).

23. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strán v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), úspešným žalovaným nevznikli žiadne preukázané trovy dovolacieho konania, preto im súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.